

21998A0214(02)

L 42/43

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

14.2.1998

Rahvusvaheliste humaanse püünisjahi standardite**LEPING****Euroopa Ühenduse, Kanada ja Venemaa Föderatsiooni vahel**

EUROOPA ÜHENDUS,

KANADA VALITSUS

ja

VENEMAA FÖDERATSIIONI VALITSUS,

käesoleva lepingu pooled (edaspidi "pooled"),

MEENUTADES oma kohustust töötada välja nii teadusuuringutel kui ka empiirilistel ja praktilistel tõenditel põhinevad rahvusvahelised humaanse püünisjahi standardid;

KINNITADES veel kord, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja ja rahvusvahelise õiguse põhimõtete kohaselt on igal poolel suveräänne õigus kasutada oma ressursse vastavalt oma keskkonna- ja arengupoliitikale ja iga pool vastutab oma territooriumi bioloogilise mitmekesisuse kaitse ja bioloogiliste ressursside säästva kasutamise eest;

TUNNUSTADES, et metsloomade säästev kasutamine inimeste heaks vastab maailma looduskaitse strateegia, Maailma Keskkonna- ja Arengukomisjoni ja ÜRO keskkonna- ja arengukonverentsi põhimõtetele;

SEDASTADES Rahvusvahelise Loodusvarade ja Looduskaitse Ühingu (IUCN) liikmesriikide ühingu 18. peassambleel otsusega 18.25 võetud kohustust lõpetada niipea kui võimalik ebahumaansete püüniste kasutamine;

TÕDEDES, et Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni ISO 1987. aastal algatatud imetajate püünisjahi rahvusvaheliste humaansete standardite väljatöötamine ei ole veel lõpetatud;

TUNNUSTADES, et kõikide rahvusvaheliste tehniliste standardite põhieesmärk on muu hulgas parandada teabevahetust ja hõlbustada kaubandust;

TUNNUSTADES märkimisväärset uurimistööd, mida on humaansete ja praktiliste püügimeetodite arendamiseks tehtud eriti Kanadas, Ameerika Ühendriikides, Venemaa Föderatsioonis ja Euroopa Ühenduses;

RÕHUTADES märkimisväärset tööd, mida on rahvusvaheliste humaanse püünisjahi standardite väljatöötamiseks teinud Kanada, Ameerika Ühendriikide, Venemaa Föderatsiooni ja Euroopa Ühenduse ekspertidest koosnev töögrupp;

HINNATES seda, et hoolimata rahvusvaheliste humaanse püünisjahi standardite puudumisest on mitmed võimkonnad otsinud eri lahendusi ja kehtestanud õigusakte püügimeetodite ja metsloomade heaolu parandamiseks; ja

TUNNUSTADES, et iga poole riigiõiguslike ja ühiskondlike normide kohaselt määratakse asutus, kes esmaselt vastutab humaanse püünisjahi standardite rakendamise eest oma haldusalas,

LEPIVAD KOKKU JÄRGMISES:

Artikkel 1

(edaspidi "standardid" – need on nimetatud käesoleva lepingu I lisas) ja mida kasutatakse tootja täpsustatud kasutustingimuste kohaselt.

Mõisted

Käesolevas lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid.

Artikkel 2

Püünised – vastavalt olukorrale nii surmamiseks kui ka tabamiseks mõeldud mehaanilised püügivahendid.

Eesmärgid

Püügimeetodid – püünised ja nende kasutamistingimused (näiteks sihtliigid, paigutus, peibutus, sööt ja looduslikud tingimused).

Käesoleva lepingu eesmärgid on:

Humaanse püünisjahi meetodid – pädevate asutuste kinnitatud püünised, mis vastavad humaanse püünisjahi standarditele

a) kehtestada humaanse püünisjahi meetodite standardid;

- b) edendada pooltevahelist teabevahetust ja koostööd nende standardite rakendamiseks ja väljatöötamiseks; ning
- c) hõlbustada pooltevahelist kaubandust.

Artikkel 3

Reguleerimisala

Käesolevat lepingut kohaldatakse I lisas loetletud maismaa- või poolveelise eluviisiga imetajate püüdmiseks ettenähtud püügimeetodite ja püüniste sertifitseerimise suhtes järgmistel eesmärkidel:

- a) metsloomapopulatsiooni reguleerimine, sealhulgas kahjurite tõrje;
- b) karusnaha, naha või liha saamine; ning
- c) imetajate püüdmine nende kaitsmiseks.

Artikkel 4

Muudest rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevad kohustused

1. Käesolev leping ei piira mingil viisil Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) kuuluvate poolte Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingust (Marrakeshi lepingust) tulenevaid õigusi ja kohustusi.

2. Nende poolte puhul, kes WTOsse ei kuulu, ei piira käesolev leping mingil viisil II lisas loetletud kõnealuste poolte vahelistest kahepoolsetest kokkulepetest tulenevaid õigusi ja kohustusi.

Artikkel 5

Olemasolevad meetmed

Pool võib oma territooriumil jätkuvalt keelata püünised, mille kasutamine on seal keelatud käesoleva lepingu jõustumispäeval.

Artikkel 6

Rahvusvaheline koostöö

Ilma et see piiraks artikli 9 kohaldamist, lepivad pooled kokku järgmises:

- a) teha üksteisega otse või pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu koostööd käesoleva lepinguga seotud vastastikust huvi pakkuvates küsimustes; ja
- b) arendada ja tõhustada mitmepoolset koostööd humaanse püünisjahi meetodite valdkonnas vastastikuse kasu ja kaubanduse hõlbustamise eesmärgil.

Artikkel 7

Poolte kohustused

Pooled võtavad vastavalt I lisas esitatud ajakavale vajalikke meetmeid tagamaks, et nende pädevad ametiasutused:

- a) kehtestavad vastavalt standarditele püüniste sertifitseerimise korra;
- b) tagavad, et nende territooriumil rakendatavad püüdmissmeetodid vastavad standarditele;
- c) keelavad selliste püüniste kasutamise, mis ei ole vastavalt standarditele sertifitseeritud; ⁽¹⁾ ja
- d) nõuavad, et tootjad märgistaksid sertifitseeritud püünised ja esitaksid juhendid nende asjakohaseks paigaldamiseks, turvaliseks toimimiseks ja hooldamiseks.

Artikkel 8

Standardite rakendamine

Standardeid rakendades peaksid poolte pädevad ametiasutused tegema kõik endast oleneva tagamaks, et:

- a) kehtib asjakohane kord:
 - i) püüniste kasutusloa andmiseks ja kehtetuks tunnistamiseks,
 - ii) humaanse püünisjahi meetodeid käsitlevate õigusaktide jõustamiseks;
- b) püüdjaid koolitatakse püügimeetodeid, sealhulgas uusi meetodeid vastavalt nende väljatöötamisele, humaanselt, ohutult ja tõhusalt kasutama; ning
- c) siseriikliku sertifitseerimiskorra väljatöötamisel võetakse arvesse I lisas esitatud suuniseid püüniste katsetamiseks.

Artikkel 9

Standardite jätkuv väljatöötamine

Pooled:

- a) soodustavad ja toetavad standardite jätkuvaks väljatöötamiseks tehtavaid uuringuid; ning
- b) hindavad uuesti ja ajakohastavad I lisa esimest korda kolme aasta pärast alates käesoleva lepingu jõustumisest, kasutades eelkõige punktis a nimetatud uuringute tulemusi.

Artikkel 10

Erandid

1. Pädev asutus võib järgmistel juhtudel artiklis 7 nimetatud kohustustest igal üksikjuhtumil eraldi erandeid teha, kui nende kohaldamine ei kahjusta käesoleva lepingu eesmärke:

⁽¹⁾ Pooled lepivad kokku, et artikkel 7 ei takista üksikisikutel püüniseid kasutada, tingimusel et püünised vastavad asjaomase pädeva ametiasutuse heakskiidetud kavandile.

- a) rahva tervise ja turvalisuse huvides;
- b) riigi- ja eravara kaitseks;
- c) loomastiku ja taimestiku uurimiseks, õpetamiseks, taasasustamiseks, reintroduktsiooniks, aretamiseks või kaitseks; ning
- d) kasutades traditsioonilisi puitpüüniseid, mis on oluline pärismaiste kogukondade kultuuripärandi säilitamiseks.

2. Lõike 1 alusel tehtavad erandid tuleb kirjalikult põhjendada ja lisada nende tingimused.

3. Pooled teatavad ühisele korralduskomiteele kirjalikult lõike 1 kohaselt tehtavatest eranditest ja lõikes 2 nimetatud kirjalikest põhjendustest ja tingimustest.

Artikkel 11

Teatamine ja teabevahetus

1. Pooled vahetavad korrapäraselt teavet käesoleva lepingu rakendamise kohta seotud küsimuste kohta. Nad teatavad üksteisele püüniste hindamisel I lisas esitatud ajakava kohaselt tehtud tööst, seotud uuringutest ja sertifitseeritud püünistest.

2. Pooled teatavad üksteisele käesoleva lepingu rakendamise eest vastutavad pädevad asutused.

Artikkel 12

Vastastikune tunnustamine

1. Pool võib lubada teise poole sertifitseeritud püüniste kasutamist oma territooriumil. Keeldumine tuleb põhjendada kirjalikult.

2. Pooled tunnustavad teiste poolte püügimeetodid samaväärseteks, kui need vastavad standarditele.

Artikkel 13

Pooltevaheline karusnaha- ja karusnahatoodete kaubandus

1. Pooled ei või kehtestada kaubanduspiiranguid teise poole territooriumilt pärinevate karusnahkadele ja karusnahatoodetele, ilma et see piiraks artikli 15 ja käesoleva artikli lõike 2 ning 3. märtsil 1973. aastal Washingtonis allkirjutatud ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) asjakohaste sätete kohaldamist.

2. Oma tolliterritooriumile importimise kohas võib pool nõuda päritolusertifikaati:

- a) mis tõendab, et imporditavad karusnahad või karusnahatooted on saadud mõne teise poole territooriumil püütud või kasvatatud loomadest; ning

- b) mis sisaldab viidet pädeva asutuse väljaantud päritoludokumentidele.

Artikkel 14

Ühine korralduskomitee

1. Pooled moodustavad poolte esindajatest koosneva ühise korralduskomitee (edaspidi "komitee"). Komitee võib arutada kõiki käesoleva lepinguga seotud küsimusi.

2. Komitee tuleb kokku 12 kuu jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest. Pärast seda tuleb komitee kokku korrapäraselt või mõne poole taotluse korral. Istungite vahel võib komitee käsitleda küsimusi kirjavahetuse teel. Esimesel istungil võtab komitee vastu oma kodukorra.

3. Komitee võtab otsused vastu konsensuse alusel.

4. Aeg-ajalt võib komisjon moodustada ajutisi teaduslikke ja tehnilisi eksperttöörühmi, kes annavad komiteele soovitusi:

- a) teaduslikes ja tehnilistes küsimustes;
- b) poolte esitatud tõlgendusküsimustes; ning
- c) lahkarvamuste lahendamiseks.

5. Komitee võib pooltele esitada ettepanekuid käesoleva lepingu muutmiseks, võttes vajaduse korral arvesse eksperttöörühmade asjakohaseid soovitusi.

Artikkel 15

Vaidluste lahendamine

1. Pooled püüavad läbirääkimiste teel jõuda vastastikku rahuldava lahenduseni kõikides käesoleva lepingu rakendamist mõjutava võivates küsimustes. Kui asjaomased pooled ei suuda oma erimeelsusi lahendada, tuleb ühe poole taotlusel küsimuse arutamiseks ja lahendamiseks kokku komitee. Käsitledes talle arutada antud küsimusi võib komitee vajaduse korral moodustada ajutise teadusliku ja/või tehnilise töörühma vastavalt käesoleva lepingu artikli 14 lõikele 4.

2. Kui komiteel ei õnnestu vaidlust 90 päeva jooksul lahendada, moodustatakse kaebuse esitanud poole taotlusel vastavalt III lisale vahekohus.

3. Vahekohus võib teha otsuseid kõikide vaidluste kohta, mis käsitlevad, kuidas isik, kelle vastu kaebus on esitatud, käesolevat lepingut tõlgendab ja kohaldab.

4. Vahekohus ei ületa talle poolte nõusolekul antud pädevust ja teeb otsuseid ainult käesoleva artikliga kindlaksmääratud raamides.

5. Kui kaebuse esitajaid või vastustajaid on rohkem kui üks, kohaldatakse käesolevat artiklit *mutatis mutandis*.

Artikkel 16

Ühinemine

Käesoleva lepinguga võivad ühineda kõik riigid vastavalt ühineva riigi ja poolte vahel kokkulepitavatele tingimustele.

Artikkel 17

Lõppsätted

1. Lisad on käesoleva lepingu lahutamatu osa.

2. Käesolev leping jõustub 60 päeva jooksul pärast viimase ratifitseerimis-, kinnitamis- või vastuvõtmisdokumendi hoiuleandmist vastavalt lepingupoolte kehtivatele eeskirjadele.

3. Käesolev leping ei ole vahetult kohaldatav. Pooled rakendavad käesolevast lepingust tulenevaid kohustusi vastavalt oma siseriiklikule menetlusele.

4. Komitee või pooled võivad igal ajal esitada ettepanekuid käesoleva lepingu muutmiseks. Poolte heakskiidetud muudatused jõustuvad järgmisel päeval pärast viimase ratifitseerimis-, kinnitamis- või vastuvõtmisdokumendi hoiuleandmist vastavalt lepingupoolte kehtivatele eeskirjadele.

5. Pooled võivad käesolevast lepingust taganeda, teatades sellest kirjalikult vähemalt kuus kuud ette. Sellisel juhul lõpevad lepingust taganeva poole käesolevast lepingust lähtuvad kohustused etteteatamistähtaja lõppedes.

6. Käesolev leping on koostatud hispaania, hollandi, inglise, itaalia, kreeka, portugali, prantsuse, rootsi, saksa, soome, taani ja vene keeles, kusjuures kõikidel tekstidel on võrdne juriidiline jõud. Käesolev leping antakse hoiule Euroopa Liidu Nõukogu peasekretäri arhiivi, kes edastab kõikidele pooltele selle tõestatud koopia.

RAHVUSVAHELISTE HUMAANSE PÜÜNISJAHI STANDARDITE LEPINGU LISAD

I LISA

I OSA: STANDARDID

1. STANDARDITE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED JA ÜLDKAALUTLUSED

1.1. Eesmärgid

Standardite eesmärk on tagada püütud loomade piisav heaolu ja seda jätkuvalt parandada.

1.2. Põhimõtted

1.2.1. Hinnates püügimeetodi humaansust või ebahumaansust, tuleb hinnata püütud looma heaolu.

1.2.2. Otsustades püügimeetodi humaansuse üle, on põhimõtteks meetodi vastavus 2. ja 3. jaos esitatud künnisnõuetele.

1.2.3. Standardite kehtestamisel on põhimõtteks, et püünised oleksid valivad, tõhusad ja vastaksid nendele asjakohastele nõuetele, mida pooled esitavad inimeste turvalisusele.

1.3. Üldkaalutlused

1.3.1. Loomade heaolu tehakse kindlaks, mõõtes, kui kergelt või raskelt nad väliskeskkonnas toime tulevad ja mil määral see ebaõnnestub. Võttes arvesse, et loomad kasutavad väliskeskkonnas toimetulekuks erinevaid viise, tuleks nende heaolu hindamiseks kasutada erinevaid meetodeid.

Püütud loomade heaolu iseloomustavate näitajate hulka kuuluvad füsioloogilised faktorid ning vigastusi ja käitumist iseloomustavad näitajad. Võttes arvesse, et mõnda neid näitajatest ei ole eri liikide osas uuritud, on vaja edasisi asjakohaseid teadusuuringuid, et kehtestada standarditele vastavad künnised.

Kuigi heaolu tase võib suuresti erineda, kasutatakse mõistet "humaanne" ainult selliste püügimeetodite puhul, kus asjaomaste loomade heaolu säilitatakse piisavalt, kuigi tunnistatakse, et tapvate püünistega püüdes võib loomade heaolu teatavates olukordades lühikest aega ebapiisav olla.

1.3.2. Püüniste sertifitseerimise standardites kehtestatud künniste hulka kuuluvad:

a) eluspüügipüüniste puhul: näitajate tase, millest allapoole loetakse püütud loomade heaolu ebapiisavaks; ning

b) tapvate püüniste puhul: teadvuse ja tundlikkuse kadumiseks kulunud aeg ja selle seisundi säilitamine kuni looma surmani.

1.3.3. Hoolimata sellest, et püügimeetodid peavad vastama punktides 2.4 ja 3.4 esitatud nõuetele, tuleks jätkata püüniste kavandite ja paigaldamise täiustamist, eelkõige selleks, et:

a) parandada eluspüügipüünistega püütud loomade heaolu kinnipidamise ajal;

b) saavutada tapvate püünistega püütud loomade puhul kiiresti teadvusetus ja tundlikkusetus;

ning

c) vähendada niipalju kui võimalik mittesihtloomade püüdmist.

2. NÕUDED ELUSPÜÜGIMEETODITELE

2.1. Määratlus

Eluspüügimeetod – püünised, mille kavandamise ja paigaldamise eesmärk ei ole püütud loom tappa, vaid piirata tema liikumist piisavalt selleks, et inimene saaks ta kätte.

2.2. Parameetrid

- 2.2.1. Hinnates seda, kas elupüügimeetod vastab standarditele või mitte, tuleb hinnata püütud looma heaolu.
- 2.2.2. Parameetrid peavad sisaldama punktides 2.3.1 ja 2.3.2 loetletud käitumist ja vigastusi iseloomustavaid näitajaid.
- 2.2.3. Tuleb hinnata vastavust kõikidele nendele parameetritele.

2.3. Näitajad

- 2.3.1. Käitumuslikud näitajad, mida loetakse püünisesse püütud metsloomade ebapiisava heaolu tunnuseks:

- a) loom hammustab iseennast, mille tagajärjeks on rasked vigastused (enesevigastamine);
- b) loom ei liigu ega reageeri.

- 2.3.2. Vigastused, mida loetakse püünisesse püütud metsloomade ebapiisava heaolu tunnuseks:

- a) luumurd;
- b) randme- või kannaliigese nihetus;
- c) kõõluste või sidemete rebestamine;
- d) luuümbrise raske vigastus;
- e) raske verejooks või sisemine verejooks;
- f) üldine skeletilihaste degeneratsioon;
- g) jäsemeisheemia;
- h) jäävhamba murdumine hambaüdi õone paljastumisega;
- i) silmavigastus sarvkesta haavandumisega;
- j) seljaaju vigastus;
- k) raske siseelundite kahjustus;
- l) südamelihase degeneratsioon;
- m) amputatsioon;
- n) surm.

2.4. Kännised

Eluspüügimeetod vastab standarditele, kui:

- a) andmed on kogutud vähemalt 20 samasse sihtliiki kuuluva isendi põhjal; ning
- b) vähemalt 80 protsendil loomadest ei ilmne punktides 2.3.1 ja 2.3.2 loetletud tunnuseid.

3. NÕUDED TAPVATELE PÜÜGIMEETODITELE

3.1. Määratlus

Tapvad püügimeetodid – püünised, mille kavandamise ja paigaldamise eesmärk on sihtliiki kuuluv püütud loom tappa.

3.2. Parameetrid

- 3.2.1. Tuleb määrata tapmisviisi põhjustatud teadvusetuse ja tundetuse tekkeaeg ja kontrollida, et see seisund kestaks kuni surmani (st. kuni süda on lakanud töötamast).
- 3.2.2. Teadvusetust ja tundlikkusetust tuleb jälgida, kontrollides sarvkesta- ja silmalaureflekse või muid teaduslikult tõestatud sobivaid alternatiivseid parameetreid. ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Juhul kui on vaja teha edasisi katseid, et otsustada, kas püügimeetod vastab standarditele, võib teha täiendava elektroentsefalogrammi (EEG) ning mõõta nägemis- (VER) ja kuulmisreaktsiooni (SER).

3.3. Näitajad ja aeg

Sarvkesta- ja silmalaureflekside kadumise aeg	Liigid
45 sekundit	<i>Mustela erminea</i>
120 sekundit	<i>Martes americana</i> <i>Martes zibellina</i> <i>Martes martes</i>
300 sekundit (*)	Kõik muud jaos 4.1 nimetatud liigid

(*) Komitee hindab aega artikli 9 punktis b nimetatud kolme aasta ülevaates, kui andmed seda võimaldavad, et kohandada ajanõuet liikide kaupa selleks, et lühendada 300 sekundilist ajavahemikku 180 sekundile ja määrata rakendamiseks mõistlik ajakava.

3.4. Künised

Tappev püügimeetod vastab standarditele, kui:

- andmed on kogutud vähemalt 12 samasse sihtliiki kuuluva isendi põhjal; ja
- vähemalt 80 protsenti loomadest on määratud ajaks teadvusetud ja tundlikkusetu ning see seisund kestab kuni surmani.

II OSA: LIIKIDE LOETELU JA RAKENDAMISE AJAKAVA

4. LEPINGU ARTIKLIS 3 NIMETATUD LIIKIDE LOETELU JA RAKENDAMISE AJAKAVA

4.1. Liikide loetelu

Standardeid kohaldatakse järgmiste liikide suhtes:

Üldnimi:	Liigid
Koiott	<i>Canis latrans</i>
Hunt	<i>Canis lupus</i>
Kanada kobras	<i>Castor canadensis</i>
Euroopa kobras	<i>Castor fiber</i>
Punailves	<i>Felis rufus</i>
Kanada saarmas	<i>Lutra canadensis</i>
Saarmas	<i>Lutra lutra</i>
Kanada ilves	<i>Lynx canadensis</i>
Euraasia ilves	<i>Lynx lynx</i>
Ameerika nugis	<i>Martes americana</i>
Ilka	<i>Martes pennanti</i>
Soobel	<i>Martes zibellina</i>
Metsnugis	<i>Martes martes</i>
Mäger	<i>Meles meles</i>
Kärp	<i>Mustela erminea</i>
Kährik	<i>Nyctereutes procyonoides</i>
Ondatra	<i>Ondatra zibethicus</i>
Pesukaru	<i>Procyon lotor</i>
Vöotkähr	<i>Taxidea taxus</i>

Uued liigid lisatakse vajaduse korral hiljem.

4.2. Rakendamise ajakava

- 4.2.1. Nagu käesoleva lepingu artiklis 7 nimetatud, tuleb püügimeetodeid katsetada, et näidata nende vastavust standarditele, ja poolte pädevad asutused peavad need sertifitseerima:
- a) eluspüügimeetodite puhul kolme kuni viie aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist, sõltuvalt katsetamise prioriteetidest ja katsevahendite kättesaadavusest; ning
 - b) tapvate püügimeetodite puhul viis aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist.
- 4.2.2. Vastavalt käesoleva lepingu artiklile 7 peavad poolte pädevad asutused kolme aasta jooksul pärast punktis 4.2.1 nimetatud tähtaegade möödumist keelama standardite kohaselt sertifitseerimata püüniste kasutamise.
- 4.2.3. Kui pädev asutus otsustab, et püüniste katsetamise tulemused ei luba püüniste sertifitseerimist teatavate liikide püüdmiseks või teatavates keskkonnatingimustes, võib pädev asutus lubada püüniste ajutist kasutamist, kuni jätkatakse uuringuid asenduspüüniste leidmiseks. Pädev asutus teatab eelnevalt käesoleva lepingu teistele pooltele ajutiselt kasutada lubatud püünistest ja uuringute käigust.

III OSA: SUUNISED

5. SUUNISED PÜÜNISTE KATSETAMISEKS JA PÜÜGIMEETODITE ARENDAMIST KÄSITLEVATEKS UURINGUTEKS

Et tagada täpsus ja usaldusväärsus ning näidata, et püügimeetodid vastavad standardites esitatud nõuetele, peavad püügimeetodite uuringud järgima heade katsetamistavade põhimõtteid.

Kui katsetamise korra on kehtestanud Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon (ISO) ja see on asjakohane, et hinnata püügimeetodite vastavust osadele või kõikidele standardite nõuetele, kasutatakse vajaduse korral ISO kehtestatud korda.

5.1. Üldsuunised

- 5.1.1. Katseid tuleks teha igakülgsete uuringuprotokollide järgi.
- 5.1.2. Tuleks katsetada püünise mehhanismide toimimist.
- 5.1.3. Püüniseid tuleks kohapeal katsetada eelkõige selektiivsuse hindamiseks. Seda katset võib kasutada ka andmete kogumiseks püügi tõhususe ja kasutaja ohutuse kohta.
- 5.1.4. Eluspüügipüüniseid tuleks katsetada aedikus, eelkõige käitumise ja füsioloogiliste parameetrite hindamiseks. Tapvaid püüniseid tuleks katsetada aedikus, eelkõige teadvuseta oleku kindlakstegemiseks.
- 5.1.5. Kohapealsete katsete puhul tuleks püüniseid kontrollida iga päev.
- 5.1.6. Tapvate püüniste tõhusust saavutada sihtlooma teadvuseta olek ja loom tappa tuleks katsetada teadvusel olevate, liikuvate loomadega laboratooriumis või aedikus ning kohapeal toimuvate mõõtmistega. Tuleks hinnata püünise võimet tabada sihtlooma elutähtsaid organeid.
- 5.1.7. Katsete järjekorda võib muuta katse all olevate püüniste tulemuslikumaks hindamiseks.
- 5.1.8. Tavalistes kasutustingimustes ei tohiks püünised kasutajat ohustada.
- 5.1.9. Vajaduse korral tuleb püüniseid katsetades kontrollida mitmeid erinevaid tegureid. Kohapealse katsetamise hulka peaks kuuluma uuringud nii siht- kui ka mittesihthiikide püünistega püüdmise tagajärgede kohta.

5.2. Katsesituatsioon

- 5.2.1. Püünis tuleks paigutada ja seda kasutada vastavalt tootja või teiste sellekohastele parimatele juhiste.
- 5.2.2. Aedikus tehtavate katsete puhul tuleks kasutada aedikut, kus sihtliigi loomadel oleks sobiv keskkond vabalt liikumiseks, peitumiseks ja tavapäraseks käitumiseks. Peaks olema võimalik püüniseid üles seada ja püütud loomi jälgida. Püünis tuleks paigaldada nii, et kogu püüdmisprotsessist oleks võimalik teha video- ja helisalvestus.
- 5.2.3. Kohapeal toimuvate katsete puhul tuleks valida kohad, mis sarnaneksid praktikas kasutatavatele kohtadele. Võttes arvesse, et kohapealsete katsete olulisteks põhjusteks on kontrollida püünise selektiivsust ja selle võimalikku kahjulikku mõju mittesihtliikidele, võib osutada vajalikuks valida kohapealseteks katseteks erinevad looduslikud elukohad, kus võib tõenäoliselt leida mittesihtliike. Igast püünisest ja selle ümbrusest tuleks teha fotod. Püünise identifitseerimisnumber peaks olema fotodel nähtav nii enne kui ka pärast looma püünisesse langemist.

5.3. Katsetes osalev personal

- 5.3.1. Katsetes osaleval personalil peaks olema asjakohane kvalifikatsioon ja koolitus.
- 5.3.2. Personali hulgas peaks olema vähemalt üks inimene, kellel on kogemusi püüniste kasutamisel ja kes on võimeline katses kasutatavaid loomi püünistesse püüdma, ning vähemalt üks inimene, kellel on kogemusi kõikide meetoditega, mida kasutatakse loomade heaolu hindamisel eluspüügipüüniste puhul ja teadvuseta oleku hindamisel tapvate püüniste puhul. Näiteks peaks püütud looma käitumisreaktsioone ja hirmu hindama koolitatud inimene, kes oskab selliseid andmeid tõlgendada.

5.4. Püüniste katsetamisel kasutatavad loomad

- 5.4.1. Aedikut katsetes kasutatavad loomad peaksid olema hea tervisega ja sarnanema nendega, keda tõenäoliselt looduses püütakse. Kasutatavatel loomadel ei tohiks olla varasemaid kogemusi katsetusel oleva püünisega.
- 5.4.2. Enne püüniste katsetamist tuleks loomi pidada sobivates tingimustes ning anda neile piisavalt süüa ja juua. Loomi ei tohiks pidada tingimustes, mis võiksid iseenesest põhjustada nende ebapiisava heaolu.
- 5.4.3. Loomad peaksid katseaedikuga enne katsete algust harjuma.

5.5. Tähelepanekud**5.5.1. Käitumine**

- 5.5.1.1. Käitumist puudutavaid tähelepanekuid peaks tegema koolitatud, eelkõige liikide etoloogia tundev inimene.
- 5.5.1.2. Hirmu võib hinnata nii, et loom püütakse püünisesse hõlpsalt äratuntavas olukorras, seejärel näidatakse loomale sarnases olukorras uuesti püünist ja hinnatakse tema käitumist.
- 5.5.1.3. Tuleks hoolikalt vahet teha püünisele või olukorrale reageerimise ning muudele ärritustele reageerimise vahel.

5.5.2. Füsioloogia

- 5.5.2.1. Mõned loomad tuleks enne katseid varustada telemeetriliste registraatoritega (nt pulsi ja hingamissageduse mõõtmiseks). Mõõdikud tuleks panna piisavalt kaua enne püüdmist, et loom saaks toibuda mõõdikute panemise põhjustatud häiritusest.
- 5.5.2.2. Tuleks tarvitusele võtta kõik ettevaatusabinõud, et vähendada ebapiisavaid või erapoolikuid tähelepanekuid ja parameetreid, eriti neid, mille on põhjustanud inimeste sekkumine andmete saamise käiku.
- 5.5.2.3. Bioloogiliste proovide võtmine (nt veri, uriin, sülg) peaks toimuma õigel ajal, arvestades püünisesse püüdmise ja hinnatava parameetriga seotud ajalist sõltuvust. Samuti tuleks koguda kontrollandmeid loomade kohta, keda on hoitud mujal heades tingimustes ja muu tegevuse jaoks, kogudes lähteandmeid enne loomade püünisesse püüdmist ja võrdlusandmeid pärast loomade ülitugevat stimuleerimist (nt katse adrenokortikotroopse hormooniga).
- 5.5.2.4. Kõik bioloogilised proovid tuleks võtta ja neid hoida parima teaduse kohaselt, et tagada nende säilimine kuni analüüside tegemiseni.

- 5.5.2.5. Kasutatud analüüsimeetodid tuleks kinnitada.
- 5.5.2.6. Kui tapvate püüniste puhul kasutatakse refleksidega seotud neuroloogilisi uuringuid (nt valu või silmad) koos EEG ja/või nägemisreaktsiooni (VER) või kuulmisreaktsiooni (SER) mõõtmistega, peaks seda tegema ekspert, et anda asjakohast teavet looma teadvuse oleku või tapmisviisi tõhususe kohta.
- 5.5.2.7. Kui loomad ei ole katseprotokollis kirjeldatud ajaks teadvusetud ja tundlikkusetu, tuleks nad tappa humaansel viisil.
- 5.5.3. *Vigastused ja patoloogia*
- 5.5.3.1. Igat katselooma tuleks hoolikalt uurida, et hinnata tema võimalikke vigastusi. Võimalike luumurdude tuvastamiseks tuleks teha röntgenuurin.
- 5.5.3.2. Surnud loomadele tuleks teha üksikasjalik patoloogiline uuring. Kogenud veterinaar peaks tegema *post-mortem* uuringu kooskõlas heakskiidetud veterinaaruuringute tavadega.
- 5.5.3.3. Kahjustatud organeid või/ja kehaosi tuleks uurida makroskoopiliselt ja vajaduse korral histoloogiliselt.
- 5.6. **Aruanne**
- 5.6.1. Uurimisaruanne peaks sisaldama kogu asjakohast teavet katse kontseptsiooni, materjalide ja meetodite ning tulemuste kohta, eelkõige järgmist:
- püünise kavandi tehniline kirjeldus, sealhulgas selle valmistusmaterjal;
 - tootja kasutamisinstruktsioon;
 - katsesituatsiooni kirjeldus;
 - ilmastikutingimused, eriti temperatuur ja lume sügavus;
 - katsetes osalev personal;
 - katsetatavate loomade ja püüniste arv;
 - igast liigist püütud siht- ja mittesihthloomade koguarv ja nende suhteline arvukus piirkonnas: harvaesinev, tavaline või arvukas;
 - selektiivsus;
 - üksikasjalikud tõendid, et püünis avanes ja vigastas looma, ilma et see oleks püünisesse jäänud;
 - käitumuslikud tähelepanekud;
 - iga mõõdetud füsioloogilise parameetri väärtus ja kasutatud meetodid;
 - vigastuste ja *post-mortem* uuringute kirjeldus;
 - teadvuse ja tundlikkuse kadumiseks kulunud aeg; ja
 - statistiline analüüs.

IV OSA: UURINGUD

6. UURIMISPROGRAMMID STANDARDITE KOHALDAMISALA PARANDAMISEKS

Püüniste katsetamisel tuleb hinnata asjakohaseid parameetreid, mis võimaldavad mõõta püütud loomade heaolu taset. Kui selliseid parameetreid, eriti täiendavaid käitumuslikke ja füsioloogilisi parameetreid, ei ole välja töötatud ega eri liikide suhtes rakendatud, tuleb nende standardites kasutamist vaatlusaluste liikide puhul kinnitada teadusuuringutega, mis tehakse põhitasemetel, reaktsioonide ja muude asjakohaste tegurite määramiseks.

6.1. Eesmärgid

Nende uuringute eesmärk, mida pooled artikli 9 kohaselt edendavad ja toetavad, on eelkõige kindlaks teha täiendavatele parameetritele künniste kehtestamiseks vajalikud lähtejooned ja võrdlusandmed või hinnata muude heaolu taseme mõõtmisviiside asjakohasust, mida standardite punkti 2.3 kohaldamisala praegu ei sisalda, sealhulgas käitumist puudutavad ja füsioloogilised näitajad.

6.2. Liikide uurimisprogrammid

Püütud loomade heaolu hindamiseks vajalike teaduslike teadmiste täiendamiseks edendavad kõik pooled uuringuid, mida tehakse järgmises tabelis loetletud liikide kohta ja mis tuleks lõpetada määratud tähtaja jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist.

Liigid	Vastutav pool	Tähtaeg
<i>Ondatra zibethicus</i>	Euroopa Ühendus	3 aastat
<i>Procyon lotor</i>	Kanada	3 aastat
<i>Martes zibellina</i>	Venemaa	3 aastat

6.3. Uuritavad parameetrid

6.3.1. Uuritavad parameetrid peavad eelkõige sisaldama järgmist:

- a) püüdmisele järgnevad käitumisreaktsioonid, sealhulgas hääbitsused, kabuhirm, aeg, mis kulub normaalse käitumise taastumiseni pärast püünisest vabanemist, ja hirm püünise ees. Katsetades püünise ees tuntavat hirmu, tuleb hinnata, mil määral loom väldib olukorda, mis meenutab varem kogutut või sellele vastupanu osutab; ning
- b) füsioloogilised parameetrid, sealhulgas pulss ja arütmia, ning igale liigile vastavad biokeemilised parameetrid (vere, uriini või sülje analüüs), sealhulgas glükokortikoidide ja prolaktiinisaldus, kreatiinkinaasi aktiivsus, laktodehüdrogenaas (võimaluse korral isoensüüm 5) ja beetaendorfiini tase (proovide olemasolu korral).

6.3.2. Füsioloogiliste parameetritega seatud reaktsioonide hulk viitab põhi- ja piirtasemetele ja ajalisele sõltuvusele.

6.3.3. Põhitase on füsioloogilise muutuja määr, sisaldus või tase loomal, keda keskkonnatingimused ei häiri. Füsioloogiliste muutujate puhul, mis muutuvad mõne sekundi või minuti jooksul, peaks põhitase viitama teatavale tegevusele, näiteks lamamine, seismine, kõndimine või jooksmine ja hüppamine. Piirtase on selliste loomade maksimaalsele või minimaalsele tasemele lähedal olev tase. Eespool nimetatud füsioloogilised reaktsioonid ilmnevad tõenäoliselt kõikidel imetajatel, aga täpsed põhi- ja piirtasemed ning nende vaheline muutumise seaduspära tuleb määrata iga katsealuse liigi puhul.

6.3.4. Füsioloogilised reaktsioonid näitavad ebapiisavat heaolu, kui nende mõõdetud tase erineb suuresti normaalsest tasemest ja kui muutunud tase säilib pikka aega.

6.4. Uuringuprogrammide järelevalve

Komitee jälgib ja kooskõlastab uuringuid, mida pooled artikli 9 kohaselt edendavad ja toetavad.

II LISA

1. 17. juulil 1995 Brüsselis sõlmitud ja 1. veebruaril 1996 jõustunud kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlev vaheleping ühelt poolt Euroopa Ühenduse, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Venemaa Föderatsiooni vahel.
 2. 24. juunil 1994 Corful sõlmitud Partnerlus- ja koostööleping ühelt poolt Euroopa Ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Venemaa Föderatsiooni vahel.
 3. 29. detsembril 1992 jõustunud kaubandus- ja majandussuhete leping Venemaa Föderatsiooni ja Kanada vahel.
-

III LISA

VAHEKOHUS

Artikkel 1

Kaebuse esitanud pool teatab komiteele, et soovib edastada vaidluse vahekohtule vastavalt lepingu artiklile 15. Teates tuleb esitada vaidluse sisu ja eelkõige lepingu need sätted, mille tõlgendamises või kohaldamises on küsimus.

Artikkel 2

1. Vahekohus koosneb kolmest liikmest.
2. Kahe poole vahelistes vaidlustes nimetab kumbki pool vahekohtuniku. Rohkem kui kahe poole vahelistes vaidlustes nimetavad ühiste huvidega pooled kokkuleppel ühiselt ühe vahekohtuniku. Mõlemal juhul nimetavad sel viisil nimetatud kaks vahekohtuniku ühisel kokkuleppel kolmanda vahekohtuniku vahekohtu esimeheks.
3. Vahekohtu esimees ei või olla:
 - a) ühegi vaidleva poole riigi kodanik;
 - b) seotud vaidlevate pooltega; või
 - c) tegelnud selle vaidlusega seotud muude ülesannetega.
4. Vahekohtu vabadele ametikohtadele nimetatakse vahekohtunikud vastavalt algse nimetamise korrale.

Artikkel 3

Kui 60 päeva jooksul alates sellest, kui pooled vahekohtunikud nimetasid, ei ole vahekohtu esimeest nimetatud, võib kumbki pool taotleda, et vahekohtuniku nimetaks Rahvusvahelise Kohtu president.

Artikkel 4

1. Vahekohus teeb otsused rangelt kooskõlas käesoleva lepingu, rahvusvahelise õiguse ja oma pädevusega järgmiselt:

“Et määrata, võttes arvesse asjaolusid ja lepingu asjakohaseid sätteid (siinkohal täpsustada asjakohased sätted), kas pool täidab lepingust tulenevaid kohustusi, ja teha sellekohane otsus.”
2. Vahekohus peab tegema kindlaks, et nõue on faktiliselt ja õiguslikult põhjendatud.

Artikkel 5

1. Vahekohus määrab oma töökoha, kui vaidlevad pooled ei lepi kokku vastupidises.
2. Vahekohtu menetlusreeglid peavad igal juhul olema kooskõlas käesoleva lisaga, vahekohtu pädevusega teha otsuseid ning rahvusvahelises õiguses ja rahvusvahelistes tavades valitsevate õiglase menetluse põhimõtetega.

Artikkel 6

Vaidlevad pooled hõlbustavad vahekohtu tööd ja eelkõige, kasutades kõiki nende käsutuses olevaid vahendeid:

- a) edastavad vahekohtule kõik asjakohased dokumendid, vahendid ja kogu asjakohase teabe, järgides seejuures siseriiklikke õigus- ja haldusnõudeid; ning
- b) võimaldavad vahekohtul kutsuda vajaduse korral tunnistajaid või eksperte ütlusi andma.

Artikkel 7

Vaidlevad pooled ja vahekohtunikud kaitsevad vahekohtumenetluse käigus konfidentsiaalsena saadud informatsiooni konfidentsiaalsust.

Artikkel 8

Vaidlevad pooled kannavad võrdselt vahekohtumenetluse kulud, sealhulgas vahekohtunike honorarid ja sõidukulud, tõlke- ja sekretariaaditeenused ning muud asjakohased kulud.

Artikkel 9

Vahekohus võib kuulata ja lahendada vastunõudeid, mis on otseselt vaidluse teemaga seotud.

Artikkel 10

Vahekohus teeb menetlust kui ka vaidluse sisu käsitlevad otsused vahekohtunike häälteenamusega. Häälte jagunemist ei avaldata.

Artikkel 11

1. Vahekohus teeb oma otsuse hiljemalt 180 päeva jooksul alates esimehe nimetamise kuupäevast.
2. Vaidlevate poolte nõusoleku korral võib vahekohus otsuse teatavakstegemise ühehäälselt edasi lükata.

Artikkel 12

1. Vahekohtu otsusega peab kaasnema kirjalik seletus, milles otsust põhjendatakse.
2. Vahekohtu otsuse tõlgendust või rakendamiseviisi käsitleva vaidluse võib otsuse teinud vahekohtule esitada iga vaidlev pool.

Artikkel 13

Vahekohtu otsus on lõplik, vaidlevatele pooltele siduv ja selle peale ei saa edasi kaevata.

IV LISA

POOLTE DEKLARATSIOONID**Kanada valitsuse deklaratsioon tavapäraste terasest valmistatud eluspüügipüüisraudade kasutamisest loobumise kohta kiirendatud korras**

Tunnustades rahvusvaheliste humaanse püüisjahi standardite lepingu (edaspidi "lepingu") eesmäärke ja vastavalt kõnealuse lepingu artiklile 7 deklareerib Kanada, et:

1. Püüisraua tüüpi eluspüügipüüniste kasutamine keelatakse Kanadas lepingu jõustumise kuupäeval järgmiste liikide puhul:

Martes americana

Mustela erminea

Castor canadensis

Ondatra zibethicus

Martes pennanti

Taxidea taxus

Lutra canadensis

2. a) Juba saadud katsetulemuste põhjal keelatakse tavapäraste terasest valmistatud eluspüügipüüisraudade kasutamine lepingu I lisas loetletud muude Kanada liikide puhul, mis on järgmised:

Canis latrans

Felis rufus

Procyon lotor

Canis lupus

Lynx canadensis

- b) See keeld jõustub järgmistest tähtpäevadest hilisemal:

i) oktoobris 1999 algava kohapealse katsetamise hooaja lõpus; või

ii) punktis c määratletud katsetamiseks ja rakendamiseks vajaliku aja lõppedes.

- c) punktis 2.b.ii nimetatud katsetamiseks ja rakendamiseks vajalik aeg on kaks kohapealse katsetamise hooaega pluss üks aasta pärast teise kohapealse katsetamise hooaja lõppu ning seda loetakse alates sellest, kui Euroopa Liidu Nõukogu on lepingu lõplikult kinnitanud.
 - d) Kanada puhul punktides 2.b.i ja 2.c.i ja lõike 2 punktis c nimetatud kohapealse katsetamise hooaeg alates 1. oktoobrist 31. märtsini.
3. Võttes arvesse punkti 2.b, kehtib käesolev deklaratsioon lepingu Euroopa Liidu Nõukogu poolse lõpliku kinnitamise ja lepingu jõustumise vahelises ajavahemikus, kui Euroopa Ühendus kohaldab lepingut (sealhulgas suurema kindluse huvides lisatud deklaratsioone) selle tingimuste kohaselt.

Euroopa Ühenduse deklaratsioon

Euroopa Ühendus mõistab, et rahvusvahelisi humaanse püüisjahi standardite lepingu allakirjutamine on oluline samm edasi püütud loomade heaolu piisava taseme kindlustamisel.

Seepärast kinnitab Euroopa Ühendus, et ei võta meetmeid nõukogu määruse (EMÜ) nr 3254/91 rakendamiseks ajal, mida teised pooled vajavad käesoleva lepingu ratifitseerimiseks, ja pärast ratifitseerimist seni, kuni leping kehtib ja seda kohaldatakse vastavalt selle sätetele.